

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ
В ГІМНАЗІЯХ ТА ЛІЦЕЯХ
(5-12 класи)

ЛУЦЬК 2024

ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії та методики фізичної культури

УДК

37.091.12:796]:378.147

Педагогічний практикум в гімназіях і ліцеях / укл. Н. Г. Денисенко, О. П. Митчик, С. Б. Мудрик, М. С. Мороз, Л.Є.Северіна, В.Й.Тарасюк, Е.О.Косинський Луцьк: «Луцький педагогічний коледж Волинської обласної ради, 2024. 47 с.

Методичні рекомендації підготовлено для здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей з метою надання практичної підтримки в організації професійної комунікації майбутнього вчителя фізичної культури в умовах освітнього та виховного середовища. У виданні висвітлено специфіку комунікативної діяльності педагога на різних етапах взаємодії з учнівськими колективами, зокрема в адаптаційний, основний і підсумковий періоди педагогічної практики. Особливий акцент зроблено на сучасних підходах до професійного спілкування: упровадженні інклюзивної моделі та принципів універсального дизайну, застосуванні ігрових та інтерактивних технологій у фізкультурно-оздоровчій діяльності, а також на особливостях ефективної комунікації з дітьми та підлітками з урахуванням їхніх вікових, соціокультурних і ціннісних орієнтацій.

Методичні рекомендації містять практичні алгоритми планування комунікативної взаємодії впродовж дня, чек–листи для самооцінювання діяльності практиканта, поради щодо запобігання та конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій, а також методичні підходи до організації рефлексивних форм роботи.

Видання адресоване студентам–практикантам, учителям фізичної культури, педагогам–організаторам і методистам, які прагнуть сформуванню безпечне, безбар'єрне та партнерське освітнє середовище й забезпечити ефективний розвиток особистості учня засобами професійної комунікації.

Укладачі:

Н. Г. Денисенко, доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти та фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

О.П.Митчик, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури, кандидат наук з фізичного виховання та спорту Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

С.Б. Мудрик, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

М.С.Мороз, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

Л.Є.Северіна, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

Е.О.Косинський, старший викладач кафедри теорії та методики фізичної культури, аспірант.

В.Й.Тарасюк, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, відмінник освіти України, керівник фізичного виховання, голова спортивного клубу «Олімп», заслужений працівник фізичної культури і спорту України

Рецензенти:

О. Л. Дишко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

І.С. Кліш, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Розглянуто на засіданні кафедри теорії та методики фізичного виховання КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 2 від 25.09.2024)

Друкується за ухвалою засідання вченої ради факультету початкової освіти та фізичної культури (протокол № 4 від 27.01.2024)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ	7-8
ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ	10
ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ	11
ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	12
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	17
ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА	19
НАСКРІЗНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ	20
ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ПРАКТИКАНТА	21
КОНТРОЛЬ ЗА РОБОТОЮ ПРАКТИКАНТІВ	23
ПРОГРАМА ПРАКТИКИ	24
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ	29
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	30
ПИТАННЯ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ З ПРАКТИКИ	33
ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	36
ЗРОЗКИ ЗАПОВНЕННЯ ЩОДЕННИКА. РОБОЧІ ЗАПИСИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ	38
ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	44
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ	45

ПЕРЕДМОВА

*«Пізнати учня — означає навчитися навчати: від перших кроків у гімназії до усвідомлених рішень у ліцеї.
Практика — це шлях,
що веде від спостереження до майстерності»*

Професійна підготовка майбутнього вчителя фізичної культури — це складний, багаторівневий процес, який включає не лише опанування теоретичних знань, а й формування практичних навичок у реальному освітньому середовищі.

Згідно з освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 «Середня освіта (Фізична культура)», студенти проходять різні види навчальних практик, серед яких особливо важливою є практика в закладах загальної середньої освіти - гімназіях і ліцеях. Ця форма практики зорієнтована на роботу з учнями **5–12 класів**, що дозволяє майбутнім педагогам глибше розуміти вікові особливості школярів, адаптувати методики викладання та поступово занурюватися в освітні модулі Нової української школи.

У Луцькому педагогічному коледжі організація практичної підготовки побудована за принципом **вікового розподілу учнів**, що створює умови для поетапного опанування майбутньої професії. Такий підхід забезпечує поступовий перехід від спостереження за діяльністю вчителя до самостійного проведення занять у різних класах - від середньої до старшої школи. Це дозволяє здобувачам освіти не лише формувати професійні вміння відповідно до вимог НУШ, а й ефективно застосовувати їх у практиці з урахуванням вікових, фізіологічних та психолого-педагогічних особливостей учнів.

Практика у гімназіях і ліцеях охоплює весь спектр педагогічної діяльності: від підготовки та проведення сучасних уроків фізичної культури до участі в організації спортивно-масових заходів, оцінювання фізичної

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

підготовленості школярів, формування мотивації до активного способу життя. Особлива увага приділяється роботі в інклюзивному середовищі, дотриманню безпеки життєдіяльності та використанню інноваційних технологій у навчанні. Завдяки структурованому, віковозорієнтованому підходу до організації практик, студенти не лише закріплюють свої знання, а й формуються як відповідальні, мобільні та готові до сучасних викликів учителі фізичної культури, спроможні працювати в умовах реформованої школи та відповідати потребам учнів і суспільства.

**Сила вчителя — у вмінні побачити
потенціал у кожному учневі**

Видання підготовлено колективом авторів і відображає узагальнений досвід організації Педагогічний практикум в гімназіях і ліцеях (5-12 класи).

1. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1.1. Інструкцію щодо організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура), предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) (освітня кваліфікація: бакалавр освіти (за предметною спеціальністю «Фізична культура»), професійна кваліфікація: вчитель фізичної культури) (далі – Інструкція) розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-19;
- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII;
- Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93;
- Наказу Міністерства освіти України від 20.12.1994 № 351 «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»;
- Рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2012 № 970 «Про затвердження плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва» та Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.12.2012 № 1448 «Щодо плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва»;
- Переліку типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 578/5 (із змінами,

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

внесеними згідно з Наказом Міністерства юстиції № 400/5 від 07.03.2013), п. 595-596;

– Положення про практичну підготовку здобувачів вищої/фахової перед вищої освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета педагогічної практики в гімназіях та ліцеях відповідає меті освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, яка розроблена відповідно до законів України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Мета практики корелюється з концепцією розвитку Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради зокрема, «освітнє лідерство у підготовці конкуренто-спрямованих вчителів фізичної культури, що відповідають потребам вітчизняного ринку праці, здатних надавати якісні освітні послуги, виявляти та ефективно розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми в освітній сфері з фізичної культури, готових набувати професійні компетентності, затребувані у Новій українській школі».

Цей вид практики є одним з етапів створення умов для практичної підготовки здобувачів освіти до професійної діяльності, на якому закладаються основи практичних вмінь і навичок, здійснюється формування професійних комунікативних компетентностей міжособистісної взаємодії – студент-учитель-учень, відбувається перевірка теоретичної та практичної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури, створюються умови для творчого

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

здійснення всіх видів робіт, які передбачені навчальною програмою з фізичної культури в умовах гімназії (ліцею).

Зміст практики з фізичної культури в сучасних гімназіях і ліцеях базується на варіативних модулях, що сприяють урізноманітненню рухової активності учнів, розвитку їхніх фізичні якості та підтриманню мотивацію до заняття спортом.

Основою освітнього процесу є компетентнісний підхід, що сприяє формуванню здоров'язбережувальної компетентності, самостійного вибору фізичної активності та зацікавленості у веденні здорового способу життя. Під час практики розв'язуються такі завдання:

1. Формування у майбутніх учителів фізичної культури професійних навичок проведення ефективних, цікавих і сучасних уроків фізичної культури для учнів середньої та старшої школи.

2. Розширення компетентності майбутніх педагогів щодо сучасних видів рухової активності для учнів середньої та старшої школи, включаючи:

Атлетичну підготовку – комплекс вправ для розвитку сили, витривалості та координації, що можуть включати елементи кросфіту, функціонального тренінгу, вправи з власною вагою.

Ігрові види спорту – футбол, баскетбол, волейбол, гандбол тощо, які розвивають швидкість, командну взаємодію та тактичне мислення.

Легку атлетику – біг, стрибки, метання, що сприяють загальному фізичному розвитку та витривалості.

Гімнастику та акробатику – базові вправи на розвиток рівноваги, координації та гнучкості, що є ключовими для фізичного виховання.

Єдиноборства – карате, дзюдо, самозахист, які допомагають учням розвинути дисципліну, впевненість у собі та фізичну силу.

Сучасні активності – фітнес, йога, черлідінг, танцювальні практики, а також менш традиційні, але захопливі види спорту фрізбі, корфбол, флорбол.

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

Такі активності враховують інтереси учнів і сприяють їхній залученості до занять спортом.

3. Опанування методики ефективного впровадження 3–4 варіативних модулів протягом одного уроку з метою урізноманітнення занять, підвищення їхньої ефективності та зацікавленості учнів. Формування навички інтеграції кількох видів рухової активності в межах одного уроку фізичної культури, що дозволяє створювати динамічні, збалансовані та мотивуючі заняття.

3. ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ

Під час проходження практики студенти виконують різні види діяльності:

1. Ознайомлення з матеріально-технічною базою школи, педагогічним колективом і документацією вчителя фізичної культури.

2. Проведення уроків фізичної культури для учнів середньої та старшої школи з урахуванням різних модулів (атлетична підготовка, ігрові види спорту, легка атлетика, гімнастика, єдиноборства, сучасні активності).

3. Використання варіативних модулів у структурі одного уроку (поєднання 3-4 видів рухової активності).

4. Застосування сучасних методик і технологій викладання, включаючи інтерактивні форми навчання, командну роботу, спортивні ігри та челенджі.

5. Контроль та корекція техніки виконання вправ у школярів.

6. Оцінювання рівня фізичної підготовленості учнів та аналіз їхнього прогресу.

7. Впровадження вправ, спрямованих на профілактику травматизму та збереження здоров'я дітей.

8. Ведення щоденника педагогічної практики, де відображаються результати проведених уроків та заходів.

9. Аналіз власних уроків та отримання зворотного зв'язку від учителя-куратора.

10. Захист результатів практики у формі звіту або презентації перед викладачами університету.

11. Використання відеоуроків, онлайн-платформ та інтерактивних матеріалів для популяризації фізичної культури.

12. Ознайомлення з інклюзивними методиками фізичного виховання для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

4. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Пререквізити для успішного опанування ОК «Педагогічна практика в гімназіях та ліцеях» є засвоєння дисциплін: Анатомія людини з основами спортивної морфології, Фізичні вправи на формування культури рухів з елементами гімнастики (вступний курс), Фізичні вправи на опанування

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

навичками володіння м'ячем та пересувань (вступний курс), Гімнастика (теорія та методика), Легка атлетика (теорія та методика), Вступ до спеціальності, Теорія і методика фізичного виховання.

Постреквізити: Методика навчання основам нових видів спорту, Адаптивне фізичне виховання, Спортивно-анімаційні заходи в Новій українській школі (теоретично-практичний курс).

5. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у галузі освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики фізичного виховання та інших фахових методик і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку на основі абстрактного мислення, аналізу та синтезу та розуміння закономірностей професійної діяльності, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства (громадянська компетентність).

ЗК-2 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, здійснювати пошук з різних джерел і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності (соціальна компетентність).

ЗК-4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, усвідомлення ймовірних ризиків і персональної відповідальності за діяльність та її результати, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК-6. Здатність до самостійного, усвідомленого та критичного пошуку, перевірки й інтерпретації інформації з різних джерел для формування обґрунтованих рішень у процесі педагогічної діяльності.

ЗК-7. Здатність інтегрувати теоретичні знання й практичні навички у процес організації навчальної діяльності та ефективно діяти в умовах типових і нетипових педагогічних ситуацій.

ЗК-8. Здатність налагоджувати результативну міжособистісну взаємодію в освітньому та професійному середовищі, працювати в команді та підтримувати конструктивну комунікацію з учнями, батьками, колегами і представниками суміжних галузей.

ЗК-9. Здатність гнучко адаптуватися до змін у педагогічній та спортивній діяльності, проявляти ініціативність і креативність, генерувати нові ідеї та ефективно вирішувати професійні завдання.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК3. Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання, включаючи традиційні та новітні форми рухової активності (ігрові, оздоровчі, тренувальні, інноваційні, інтегровані), для забезпечення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 5. Здатність враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів під час добору змісту, методів, засобів і форм навчання з фізичної культури, забезпечуючи доступність, безпечність і поступовість розвитку рухових умінь та фізичних якостей.

СК 6. Здатність формувати стійку мотивацію учнів до занять фізичною культурою та організувати їхню пізнавальну діяльність у процесі опанування рухових умінь і засвоєння основ здорового способу життя.

СК 7. Здатність усвідомлювати власні почуття й емоційні стани та ефективно ними керувати у процесі ігрової та спортивної діяльності, зберігаючи педагогічну врівноваженість, справедливість і позитивний емоційний фон під час взаємодії з учнями.

СК 10. Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів

СК 11. Здатність проєктувати ефективні осередки навчання, виховання та розвитку учнів в освітньому середовищі, у тому числі із застосуванням дистанційних технологій, цифрових платформ і інтерактивних засобів для організації рухової активності та підтримки фізичного розвитку школярів у форматах онлайн і змішаного навчання.

СК 12. Здатність планувати освітній процес з фізичної культури, визначаючи цілі, зміст, методи, форми та засоби організації рухової діяльності учнів, а також забезпечуючи поступовість, безпечність і результативність їх фізичного розвитку.

СК 14. Здатність здійснювати об'єктивне та різнопланове оцінювання результатів навчання учнів з фізичної культури, враховуючи їхні індивідуальні можливості, рівень рухової підготовленості, динаміку фізичного розвитку та сформованість ключових рухових умінь і навичок.

СК 18. Організувати та проводити навчальні заняття різних типів, а також позаурочні й позашкільні заходи з фізичної культури, творчо застосовуючи досвід, набутий під час різних видів педагогічних практик, забезпечуючи їх методичну цілісність, безпечність і високу результативність.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 3. Враховувати закономірності розвитку, вікові та індивідуальні особливості учнів для забезпечення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

ПРН 4. Планувати, моделювати і реалізовувати уроки фізичної культури та позакласну роботу відповідно до Державного стандарту, навчальних програм і потреб учнів.

ПРН 5. Навчати руховим діям, формувати й удосконалювати рухові уміння й навички учнів з різних видів фізкультурної діяльності, здійснювати їх корекцію й індивідуалізацію.

ПРН 7. Організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі, спортивно-масові заходи й нові види активності відповідно до принципів Нової української школи, забезпечуючи інклюзивність, доступність для всіх категорій учнів, з урахуванням їхніх вікових, фізичних та психоемоційних особливостей, а також дотриманням безпекових і санітарно-гігієнічних вимог.

ПРН 8. Аналізувати рухову діяльність учнів, здійснювати комплексний контроль і оцінювання навчальних досягнень з урахуванням критеріїв, індикаторів та вікових норм.

ПРН 11. Створювати інклюзивне, психологічно комфортне середовище, застосовувати методи емоційної підтримки й адаптації навчання для різних категорій учнів.

ПРН 12. Розробляти навчально-методичні матеріали, програми фізичного розвитку, змагальну та навчальну документацію відповідно до вимог НУШ.

ПРН 15. Ефективно організовувати професійну взаємодію з учнями, батьками, колегами та соціальними партнерами на засадах педагогічного партнерства та поваги.

ПРН 17. Здійснювати рефлексію, самооцінювання, планування власної професійної траєкторії та забезпечувати безперервний особистісний і педагогічний розвиток.

ПРН 19. Здатність вивчати, осмислювати та творчо впроваджувати досвід учителів-практиків, використовуючи ефективні педагогічні підходи, здобуті під час практики, наставництва та взаємовідвідувань занять, для підвищення якості власної професійної діяльності.

Результати навчання за освітнім компонентом

У процесі практичної підготовки здобувачі освіти мають:

1. Оволодіти теоретичними знаннями про зміст, методи та засоби фізичного виховання учнів середніх і старших класів, розуміти значення фізичної активності для здоров'я та загального розвитку.

2. Сформувати компетентності у сфері фізичного виховання відповідно до сучасних освітніх стандартів, включаючи концепцію Нової української школи (НУШ), що передбачає інтеграцію здоров'язбережувальних технологій та індивідуальний підхід до кожного учня.

3. Ознайомитися з нормативно-правовою базою, включаючи модельні навчальні програми та вимоги до фізичної підготовки учнів середніх і старших класів.

4. Практично застосовувати знання з методики організації уроків фізичної культури, враховуючи вікові та фізіологічні особливості підлітків, а також впроваджувати елементи спортивних ігор, легкої атлетики, гімнастики та нових видів спорту тощо.

5. Розвивати ключові фізичні якості (силу, швидкість, витривалість, гнучкість, координацію), адаптуючи тренувальні навантаження відповідно до рівня фізичної підготовленості учнів.

6. Опанувати методикау ефективного впровадження варіативних модулів, урізноманітнюючи уроки, підвищуючи їхню ефективність і зацікавленість учнів у фізичній активності.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка робочих програм практики;
- визначення базових закладів для проходження практики;
- укладання договорів про співпрацю, договорів про практичну підготовку;
- розподіл студентів за базами практики;
- ознайомлення із змістом і завданнями практики;
- призначення керівників практики;
- керівництво практичною підготовкою здобувачів вищої освіти;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики;
- оплата керівникам практики.

5.2. Види практики та особливості організації:

5.2.2. Педагогічна практика в гімназіях і ліцеях (5-12 кл.).

Педагогічна практика у початковій школі (1-4 кл.) проводиться у IV семестрі, педагогічна практика в гімназіях і ліцеях (5-12 кл.) – у V семестрі. Сприяє формуванню умінь у майбутніх педагогів планувати, проводити уроки фізичної культури з учнями початкової, середньої і старшої ланки. Практика організовується у поєднанні студентів із теоретичним навчанням, один раз на тиждень. У розкладі теоретичних занять коледжу вивільняється день на цей вид практики.

Для оптимальної організації практики студенти кожної академічної групи розподіляються на мікрогрупи по 7-8 осіб. Для керівництва практикою на кожную підгрупу призначається викладач-методист. Відповідно до розкладу уроків базових шкіл складається графік проведення пробних уроків і занять студентів, у якому зазначається дата, клас, номер уроку і прізвище практиканта. Тему уроку студент погоджує з вчителем за 1-2 тижні до його проведення.

Консультацію практикант одержує спочатку в учителя школи, а після цього – у викладача-методиста. На консультацію практикант приходиться з тезами майбутнього уроку. Після консультацій складає конспект уроку, підбирає або виготовляє дидактичні і наочні матеріали. Конспект уроку підписує спочатку вчитель школи, а потім – викладач коледжу. Під час практики в початковій школі (у IV семестрі) та практики в гімназіях та ліцеях (у V семестрі) студенти проводять по 5 уроків.

Викладач-методист складає графік проведення студентами пробних уроків. У графіку зазначається: назва академічної групи, день практики, дані про базовий заклад; таблицею оформлюється послідовність проведення пробних уроків – прізвища, імена, по батькові студентів кожної мікрогрупи, дати проведення практики, зміна навчання (I чи II), номер уроку за порядком, клас.

За кожний пробний урок і заняття практикантам виставляється оцінка. Облік проведених пробних уроків ведеться викладачем-методистом в журналі педагогічної практики, де фіксується дата проведення індивідуальної консультації, записується дата, клас, предмет, тема уроку (заняття), прізвище практиканта, вчителя школи і викладача та виставляється оцінка за проведений урок, заняття. Студенти, які присутні на пробному уроці, записують в щоденнику тему уроку, хід його проведення, свої зауваження, пропозиції і висновки.

Підсумкові оцінки за ці види практики виставляються студентам на основі сумарної кількості балів за проведені уроки. Результати аналізу, проведення та

обговорення кожного уроку, зафіксовані в обліках успішності складають оцінку за диференційований залік.

7. ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Відповідно до Положення про проведення практики¹ здобувачів вищої освіти України, під час проходження **пропедевтичної практики з фізичної культури** студенти зобов'язані:

Обов'язки здобувачів вищої освіти–практикантів:

1. Вивчення системи роботи вчителя фізичної культури його комунікативну стратегію.

2. Вивчення методики проведення уроку, інших форм організації освітнього процесу з фізичної культури, шляхом відвідування й аналізу уроків учителя–наставника.

3. Проведення фрагменту уроку з фізичної культури (підготовча частина).

4. Під час практики здобувачі вищої освіти мають дотримуватися правил внутрішнього розпорядку школи, виконувати розпорядження адміністрації та керівників практики.

5. Практиканти обліковують свою роботу в щоденнику: загальні відомості про базу практики, спостереження за проведенням занять учителями фізичної культури ЗЗСО, плани–конспекти власних фрагментів уроків, розроблені комплекси ЗРВ, результати проведеного анкетування серед учнів та інші види практичних робіт.

6. В кінці семестру викладач–методист перевіряє щоденники, звіти, а на завершення практики здобувач освіти має бути підготовлений до диференційованого заліку.

---

¹ Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (затверджено наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р.№93).

7. По завершенню практики здобувачі вищої освіти упродовж 3–х днів мають здати всю звітну документацію: педагогічний щоденник; звіт про проходження пропедевтичної практики з професійної комунікації;

8. Участь у підсумковій конференції з пропедевтичної практики (виступ із доповіддю, рефератом, викладення підсумків практики та ін.).

8. НАСКРІЗНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Наскрізнi завдання педагогічної практики в гімназіях і ліцеях (5–12 класи)

1. Опанування сучасних освітніх, комунікативних та цифрових технологій, що відповідають концепції Нової української школи, з метою ефективної взаємодії з учнями середнього та старшого шкільного віку під час уроків фізичної культури та позаурочної діяльності. Особлива увага — на впровадженні варіативних модулів, зокрема нових видів спорту, що сприяють всебічному фізичному розвитку учнів.
2. Вивчення вікових, індивідуальних та психофізіологічних особливостей учнів 5–12 класів для побудови цілеспрямованого, гнучкого освітнього процесу, який враховує специфіку навчання в гімназії та ліцеї, а також особливості освітнього середовища кожного класу.
3. Формування професійної готовності до роботи в умовах інклюзивної освіти, включаючи ефективну комунікацію з учнями з ООП, їхніми батьками та асистентами вчителя. Практикум дає змогу здобути практичний досвід адаптації занять до потреб усіх учнів.
4. Інтеграція національно-патріотичного виховання у зміст фізичної культури, шляхом розвитку командної взаємодії, поваги до традицій, участі в спортивно-масових заходах та опанування модулів, що формують громадянську свідомість і національну ідентичність.

5. Розроблення і реалізація ефективних стратегій мотивації школярів до занять фізичною культурою, формування в них стійких звичок здорового способу життя та усвідомленого ставлення до власного здоров'я, з урахуванням вікових інтересів учнів гімназії та ліцею.
6. Удосконалення педагогічної майстерності та комунікативної компетентності, зокрема шляхом ведення педагогічного щоденника, створення власних методичних матеріалів та застосування особистісно орієнтованих підходів у навчанні.
7. Формування вмінь добирати та реалізовувати сучасні методи індивідуальної й групової комунікації, з урахуванням цілей фізичного виховання, рівня фізичної підготовки учнів та особливостей конкретного класу.
8. Розвиток навичок самоаналізу та педагогічної рефлексії, що є необхідною умовою професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури. Важливими формами є аналіз уроків, щоденник практики, звіт студента та участь у колективних обговореннях.

9. ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ПРАКТИКАНТА

педагогічного практикуму в гімназіях і ліцеях (5–12 класи)

Педагогічна практика в гімназіях і ліцеях є ключовим етапом професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури. Вона проводиться у визначені освітньо-професійною програмою терміни та передбачає поступове занурення в реальні умови навчально-виховного процесу середньої та старшої школи.

Перед початком практики практикант має:

- **Підготуватись теоретично**, опрацювавши ключові положення Нової української школи, особливості фізичного виховання учнів 5–12 класів, вікову специфіку розвитку та сучасні підходи до варіативних модулів;

- **Розробити навчально-методичні матеріали**, включаючи конспекти уроків, рухливі ігри, підготовку до впровадження нових видів спорту, інструкції з техніки безпеки, плани індивідуальної та групової роботи;
- **Підготувати персональне портфоліо практиканта** (у паперовому або електронному форматі), яке містить програму практики, шаблони документації, аналітичні матеріали тощо.

До проходження практики допускаються ті студенти, які:

1. Відвідали усі передпрактичні заняття та пройшли підсумковий контроль знань;
2. Пройшли обов'язковий інструктаж з охорони праці, техніки безпеки та організації фізкультурних занять;
3. Оформили відповідну документацію згідно з вимогами програми практики;
4. Пройшли медичний огляд у встановленому порядку.

Документи, які потрібно мати при собі:

- Паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- Медична (санітарна) книжка;
- Направлення на практику;
- Програма практики та методичні рекомендації;
- Конспекти уроків, щоденник практики, шаблони звітів.

Рекомендації щодо організації роботи:

- Дотримуватись розкладу та режиму роботи гімназії/ліцею;
- Мати відповідний спортивний одяг та змінне взуття;
- Бути готовим до роботи з учнями різного віку та рівня фізичної підготовки;
- Вести педагогічний щоденник, фіксувати власні спостереження, рефлексії, труднощі та досягнення;

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

- Дотримуватись етики педагогічного спілкування, працювати на позитивний імідж учителя.

10. КОНТРОЛЬ ЗА РОБОТОЮ ПРАКТИКАНТІВ

(педагогічна практика в гімназіях і ліцеях, 5–12 класи)

Упродовж проходження педагогічної практики в гімназіях і ліцеях здійснюється поточний та підсумковий контроль за діяльністю здобувачів освіти. Основна мета контролю — оцінити рівень сформованості професійних умінь і готовності студентів до організації та проведення уроків фізичної культури відповідно до вимог Нової української школи в умовах середньої та старшої ланки загальної середньої освіти.

Контроль за роботою практикантів здійснює методичний керівник практики — викладач закладу вищої освіти, який надає науково-методичну підтримку, проводить консультації, аналізує підготовку та проведення уроків, виховних заходів, спортивних ініціатив та іншої діяльності, що реалізується студентами в гімназії чи ліцеї.

У межах контролю керівник-методист:

- **Взаємодіє з адміністрацією закладу освіти та наставником на базі практики**, з метою уточнення функціональних обов'язків студента, участі в освітньому процесі, організації фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів, а також позаурочної діяльності;
- **Оцінює практичне застосування здобутих знань із педагогіки, психології, теорії та методики фізичного виховання**, звертаючи увагу на педагогічну майстерність, відповідальність, ініціативність і мотивацію студента до вчителювання;
- **Перевіряє навчально-методичну та звітну документацію**, зокрема: індивідуальний план роботи, щоденник практики, конспекти уроків, відомості про позакласні заходи, відображення методичних підходів,

комунікативних цілей, інструкцій з безпеки та самоаналізу проведених занять;

- **Бере участь у педагогічному спостереженні за діяльністю практиканта**, відвідуючи уроки та заходи, оцінює організаційні, методичні й комунікативні аспекти його роботи, дотримання норм педагогічної етики та безпеки життєдіяльності учнів;
- **Надає індивідуальні рекомендації**, фіксує результати контролю, за необхідності вносить зауваження або пропозиції до щоденника практиканта з метою удосконалення його діяльності, формування навичок саморефлексії та професійного зростання.

10. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Змістовий модуль 1. Організаційна та адаптаційна діяльність у сфері фізичного виховання учнів середніх і старших класів

Тема 1. Участь у настановчій конференції. Визначення цілей і завдань практики. Ознайомлення з критеріями оцінювання діяльності студентів. Налаштування на саморефлексію, розвиток soft skills.

Тема 2. Ознайомлення з базою практики. Знайомство з освітнім середовищем, інфраструктурою. Вивчення традицій, внутрішніх правил та цифрової освітньої платформи (якщо є). Оцінка умов для реалізації інклюзивного фізичного виховання.

Тема 3. Планування освітнього процесу відповідно до НУШ. Ознайомлення з Типовими освітніми програмами, календарно-тематичним плануванням, вимогами до фізичної активності школярів. Формування індивідуальних освітніх маршрутів (ІОМ) для різних категорій учнів.

Тема 4. Інновації в сучасному фізичному вихованні. Вивчення нових видів спорту (флорбол, петанк, чирлідінг, фрізбі, регбі-5). Гейміфікація в освітньому процесі. Мобільні додатки для фізичної активності.

Тема 5. Робота з інклюзивними групами. Ознайомлення з основами адаптивного фізичного виховання. Обговорення індивідуальних програм для дітей з ООП. Комунікація з асистентами вчителя, соціальними педагогами, батьками.

Тема 6. Звітність і самооцінювання. Ведення щоденника практики, підготовка звітів. Проведення анкетування учнів щодо якості уроків. Аналіз помилок, постановка цілей професійного зростання.

Тема 7. Підсумкова конференція. Презентація результатів роботи. Обмін досвідом і кращими практиками.

Змістовий модуль 2. Навчально-методична діяльність

Тема 8. Вивчення концептуальних засад НУШ. Аналіз Державного стандарту, Концепції НУШ, та методичних рекомендацій МОН. Формування ключових компетентностей через урок фізичної культури.

Тема 9. Планування та конструювання уроку. Розробка 5 повноцінних конспектів із включенням інноваційних підходів. Створення адаптованих занять для інклюзивного класу. Використання візуальних матеріалів та цифрових платформ.

Тема 10. Як проводити урок фізичної культури: від підготовки до самооцінки. Підготовка та проведення уроків фізичної культури за зразком НУШ (мотивація, розминка, основна частина, завершення). На початку уроку — використання цікавих методів мотивації: ігри, завдання-челленджі, QR-коди, обговорення, навіщо це потрібно в житті. Динамічна розминка: руханки, танцювальні вправи, елементи з музикою, щоб одразу включити учнів в роботу. Основна частина: підбираємо вправи за віком і рівнем підготовки учнів, чітко пояснюємо завдання. Завершення уроку: коротка розтяжка, обговорення, як усе пройшло.

Тема 11. Індивідуалізація та варіативність. Використання методик диференціації. Забезпечення вибору видів діяльності.

Тема 12. Ігрові методики залучення всіх учнів до уроку фізичної культури. Методики командної взаємодії. Механізми подолання рухової пасивності. Практики взаємного навчання: учень – учню (один учень демонструє вправу, пояснює правила або допомагає іншим); парне навчання (учні працюють в парах: один виконує, інший спостерігає і дає простий зворотний зв'язок (наприклад: «спина пряма», «не забувай про дихання»), потім ролі змінюються; менторські пари (учень з вищим рівнем фізичної підготовки допомагає слабшому); ротація ролей (у кожній групі по черзі всі стають «тренером»).

Тема 13. Самоаналіз уроків та робота над професійним розвитком. Рефлексія та вдосконалення методики проведення власних уроків, заповнення звітної документації, щоденника практики. Робота з менторством та фідбеком від вчителів-наставників.

11.1. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практик.	Самост.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Організаційна та адаптаційна діяльність у сфері фізичного виховання учнів середніх і старших класів				
Тема 1. Участь у настановчій конференції	2	-	2	-
Тема 2. Ознайомлення з базою практики	2	-	2	-
Тема 3. Планування освітнього процесу відповідно до НУШ	6	-	6	-
Тема 4. Інновації в сучасному фізичному вихованні.	14	-	4	10
Тема 5. Робота з інклюзивними групами.	12	-	2	10
Тема 6. Звітність і самооцінювання	19	-	-	19
Тема 7. Підсумкова конференція.	2	-	2	-
Усього годин за змістовим модулем 1	57	-	18	39
Змістовий модуль 2. Навчально-методична діяльність				

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

Тема 8. Вивчення концептуальних засад НУШ.	6	-	2	4
Тема 9. Планування та конструювання уроку.	32	-	22	10
Тема 10. Як проводити урок фізичної культури: від підготовки до самооцінки.	14	-	10	4
Тема 11. Індивідуалізація та варіативність.	14	-	12	2
Тема 12. Ігрові методики залучення всіх учнів до уроку фізичної культури.	4	-	4	-
Тема 13. Самоаналіз уроків та робота над професійним розвитком.	14	-	4	10
Усього годин за змістовим модулем 2	84	-	54	30
Консультації	9	-	-	-
Всього годин:	150	-	72	69

11.2. Теми практичних занять

№ теми/ модуля	Назва теми	К-сть годин
1/1	Участь у настановчій конференції з педагогічного практикуму в гімназіях та ліцеях	2
1/2	Обговорення плану виконання всіх видів завдань.	2
1/3	Формуванню навичок планування та проведення уроків фізичної культури відповідно до стандарту НУШ (Нової української школи).	2
1/3	Ознайомлення з навчальними програмами і календарним планом з фізичної культури.	2
1/4	Інновації та нові види спорту у фізичному вихованні учнів 5-12 класів	4
1/4	Адаптація фізичних навантажень для дітей з особливими освітніми потребами.	2
1/6	Оформлення звітної документації	2
1/7	Участь у підсумковій конференції	2
2/8	Аналіз Державного стандарту базової середньої освіти та Типової освітньої програми для 5-12 класів.	2
2/9	Планування уроків відповідно до вікових особливостей учнів.	10
2/9	Складання конспектів пробних уроків (5) з фізичної культури з учнями 5-12 класів.	10
2/9	Використання варіативних модулів для урізноманітнення уроку фізичної культури	2
2/10	Структура уроку ф.к. за стандартами НУШ.	2
2/10	Мотиваційний етап – постановка завдань уроку, обговорення очікуваних результатів, формування позитивного ставлення до занять.	2
2/10	Підготовча частина – динамічна розминка із залученням елементів нових видів спорту.	2

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

2/10	Основна частина – виконання вправ або ігрових завдань за темою уроку.	2
2/10	Заклучна частина – розтяжка, рефлексія, рекомендації щодо фізичної активності поза школою.	2
2/11	Запровадження індивідуального та варіативного підходу на уроці фізичної культури	4
2/11	Варіативний підхід – можливість вибору виду діяльності (наприклад, гра у флорбол або волейбол замість футболу).	4
2/11	Використання диференційованих завдань, залежно від рівня фізичної підготовки учнів.	4
2/12	Створення умов для рівноправної участі у спортивних активностях. Командні завдання, які об'єднують учнів з різними рівнями фізичної підготовки.	4
2/13	Рефлексія та вдосконалення методики проведення власних уроків, заповнення звітної документації, щоденника практики.	4
Разом		72

11.3. Самостійна робота

№ теми/ модуля	Назва теми	К-сть годин
1/4	Інновації та нові види спорту у фізичному вихованні учнів 5-12 класів.	10
1/5	Адаптація фізичних навантажень для дітей з особливими освітніми потребами.	10
1/6	Оформлення звітної документації.	19
2/8	Вивчення Концепції НУШ щодо фізичного виховання.	4
2/9	Складання конспектів пробних уроків (5) з фізичної культури з учнями 5-12 класів.	10
2/10	Структура уроку фізичної культури.	4
2/11	Запровадження індивідуального та варіативного підходу на уроці фізичної культури відповідно до рівня підготовленості учнів.	2
2/12	Самоаналіз уроків та робота над професійним розвитком.	10
Разом		69

11.4. Консультації

№ теми/ модуля	Назва теми	К-сть годин
1/1	Обговорення плану виконання всіх видів завдань	3

1/4	Інновації та нові види спорту у фізичному вихованні учнів 5-12 класів.	2
1/5	Роботу з інклюзивними групами	2
2/12	Ігрові методики залучення всіх учнів до уроку фізичної культури.	2
Разом		9

12. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Після завершення педагогічного практикуму в гімназіях та ліцеях складається підсумковий звіт.

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики, студентам відводиться 3 дні.

Пробні уроки в школах (середні і старші класи) студенти проводять після вивчення відповідних розділів окремих методик під керівництвом викладачів-методистів. Кожен студент повинен виконати установлену норму уроків, бажано в різних класах, відповідно шкільних навчальних програм різних типів.

На кожен пробний урок студент готує конспект. Без перевіреного і затвердженого викладачем-методистом конспекту уроку студент до проведення уроку не допускається. Переглянуті уроки обов'язково аналізуються. За аналіз переглянутих уроків студенту виставляється оцінка.

Практика контролюється вчителем фізичної культури за яким закріплений студент і викладачем-методистом від закладу освіти.

Керівники від бази практики консультують студентів з питань організації та планування занять за розкладом одного дня, допомагають у написанні планів-конспектів уроку і підписують їх не раніше як за два дні до проведення пробного уроку. Після пробного уроку, вчитель виставляє оцінку за конспект і проведений урок, а під час обговорення висловлює свої зауваження і побажання студенту щодо проведеного уроку.

Методист від закладу освіти перевіряє наявність та зміст планів-конспектів і за умови відповідності вимогам дає дозвіл на проведення уроку.

Студенти здають на перевірку методисту коледжу аналізи переглянутих уроків і конспекти пробних уроків, які перевіряються і оцінюються якість їх написання (у щоденнику практики). Спостереження і конспекти уроків студенти оформлюють за відповідною формою.

По закінченню практики студенти подають таку звітну документацію:

1. Щоденник-студента практиканта (за розробленою формою).
2. Звіт про проходження практики.
3. Облік успішності.

Звіт практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) перед комісією, призначеною керівником практики та завідувачем кафедри.

До складу комісії входять керівники практики (групові методисти і викладачі кафедри).

Загальна оцінка роботи кожного студента є комплексною, що враховує всебічність його діяльності за період практики.

13. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

<i>Назва (вид) критерію</i>	<i>Зміст (показники) критерію / максимальна кількість балів</i>
<i>Заліковий урок</i>	<i>Ступінь виконання плану і досягнення поставленої мети (8 балів) 5 уроків по 8 балів Максимальна кількість балів – 40</i>
<i>Підготовка конспекту уроку</i>	<i>Чіткість і конкретність поставлених студентом завдань уроку, володіння фаховою термінологією, підбір засобів навчання та логічність їх побудови, матеріали та ресурси, дизайн і оформлення, мовна грамотність (3 бали) 5 конспекти по 3 бали</i>

	<i>Максимальна кількість балів – 15</i>
<i>Спостереження уроків іншими студентами або вчителями фізичної культури</i>	<i>Наявність записів спостережень. Вміння відшукувати позитивні сторони спостережуваного заняття. Вміння формулювати висновки і пропозиції (2 бали) 4 спостереження по 2 бали Максимальна кількість балів – 8</i>
<i>Ведення щоденника (документація)</i>	<i>Якість ведення щоденника (заповнення необхідних даних). Своєчасність ведення записів. Естетика записів. Максимальна кількість балів – 7</i>
<i>Залік</i>	<i>Максимальна кількість балів – 30.</i>

Критерії 1 – оцінювання проведених уроків

Критерій 1	Рівень «Відмінно» (7–8 балів)	Рівень «Добре» (5–6 балів)	Рівень «Задовільно» (3–4 бали)	Рівень «Низький» (1–2 бали)	Макс. балів
Ступінь виконання плану уроку і досягнення поставленої мети	План уроку реалізовано повністю; усі етапи логічно пов'язані; мета уроку досягнута в повному обсязі; учні активно залучені, дотримано вікових та індивідуальних особливостей.	План реалізовано в основному; мета досягнута частково; є незначні неточності у побудові або часі проведення окремих етапів; учні залучені.	План уроку виконано лише частково; мета досягнута частково; є недоліки у логіці або методиці проведення; учнівська активність обмежена.	План не реалізовано; мета не досягнута; суттєві помилки у структурі та методиці; учні мало або зовсім не залучені.	8
Загальний бал за урок	7–8	5–6	3–4	1–2	8
Усього (5 уроків)	-	-	-	-	40

Критерій 2 – оцінювання підготовки конспекту уроку

Критерій 2	Рівень «Відмінно» (3 бали)	Рівень «Добре» (2 бали)	Рівень «Задовільно» (1 бал)	Макс. балів
Підготовка конспекту уроку: чіткість і конкретність	Завдання уроку чіткі, конкретні, відповідають меті; використано	Завдання уроку сформульовані, але місцями потребують	Завдання нечіткі або надто загальні; термінологія використовується	3

Педагогічний практикум в гімназіях та ліцеях (5-12 класи)

завдань, володіння фаховою термінологією, підбір засобів навчання та логічність їх побудови, використання матеріалів і ресурсів, дизайн та оформлення, мовна грамотність	правильну фахову термінологію; підібрані засоби навчання відповідають віку та меті уроку, мають логічну послідовність; матеріали та ресурси різноманітні й сучасні; конспект оформлено охайно, грамотно, з дотриманням структури.	уточнення; термінологія в основному правильна; засоби навчання підібрано загалом логічно, але є дрібні неточності; матеріали й ресурси частково сучасні; оформлення в цілому грамотне, проте є стилістичні недоліки.	частково правильно; засоби навчання підібрані без достатньої логіки; ресурси обмежені; оформлення недбале, наявні мовні та стилістичні помилки.	
Загальний бал за конспект	3	2	1	3
Усього (5 конспектів)	-	-	-	15

Критерій 3 – оцінювання спостережень за уроками фізичної культури

Критерій 3	Рівень «Відмінно» (2 бали)	Рівень «Добре» (1,5 бала)	Рівень «Задовільно» (1 бал)	Макс. балів
Спостереження уроків: наявність записів, уміння відшукувати позитивні сторони заняття, формулювати висновки і пропозиції	Записи повні й систематизовані; виділено всі ключові позитивні сторони уроку; висновки та пропозиції чіткі, логічні, конструктивні та мають практичну цінність.	Записи є, але частково неповні; позитивні сторони визначені вибірково; висновки та пропозиції в основному логічні, але потребують деталізації.	Записи поверхові або уривчасті; позитивні сторони визначені нечітко; висновки та пропозиції загальні, без практичної значущості.	2
Загальний бал за одне спостереження	2	1,5	1	2
Усього (4 спостереження)	-	-	-	8

Критерій 4 – оцінювання ведення щоденника (документація)

Критерій 4	Рівень «Відмінно» (6–7 балів)	Рівень «Добре» (4–5 балів)	Рівень «Задовільно» (2–3 бали)	Рівень «Низький» (1 бал)	Макс. балів
Ведення щоденника (документація): якість заповнення даних, своєчасність записів, естетика оформлення	Усі дані заповнені повністю та правильно; записи робляться своєчасно, щоденно; оформлення охайне, зрозуміле, з дотриманням структури; щоденник має естетичний вигляд.	Дані в основному заповнені; записи ведуться регулярно, але інколи з затримками; оформлення достатньо охайне, можливі дрібні недоліки.	Частина даних відсутня або заповнена неповністю; записи робляться несистематично; оформлення неохайне, є помилки та виправлення.	Щоденник практично не заповнений; відсутні системні записи; оформлення хаотичне, нечітке.	7

14. ПИТАННЯ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ З ПРАКТИКИ

1. Основні завдання та зміст її педагогічної практики в гімназіях та ліцеях.
2. Професійні компетентності вчителя фізичної культури.
3. Психолого-педагогічні особливості учнів різних вікових категорій.
4. Вікові та індивідуальні особливості фізичного розвитку школярів.
5. Нормативно-правове забезпечення діяльності вчителя фізичної культури (Державний стандарт, освітні програми, накази МОН).
6. Структура та типи уроків фізичної культури.
7. Основні вимоги до планування та проведення уроку фізичної культури.
8. Способи організації учнів на уроці фізичної культури.
9. Методи і методичні прийоми навчання фізичних вправ у школі.
10. Основні засоби навчання та обладнання, що використовуються на уроках фізичної культури.
11. Методика формування рухових навичок у школярів.
12. Особливості навчання техніки легкоатлетичних вправ у школі.
13. Методика навчання елементів спортивних ігор (баскетбол, волейбол, футбол тощо).
14. Навчання та розвиток гнучкості, сили, швидкості, витривалості, координації рухів.
15. Особливості роботи з учнями, які мають низький рівень фізичної підготовленості.

16. Система оцінювання фізичної підготовленості учнів.
17. Методи та форми контролю знань і вмінь учнів із фізичної культури.
18. Використання сучасних технологій для моніторингу фізичного розвитку учнів.
19. Діагностика рівня фізичної підготовленості та здоров'я школярів.
20. Ведення документації вчителя фізичної культури (журнал обліку, конспекти уроків, звітність).
21. Правила техніки безпеки на уроках фізичної культури.
22. Надання першої домедичної допомоги при травмах на уроках фізичної культури.
23. Організація та проведення спортивних змагань у школі.
24. Профілактика травматизму під час уроків фізичної культури.
25. Особливості організації уроків фізичної культури для дітей з особливими освітніми потребами.
26. Диференційований підхід у навчанні фізичних вправ.
27. Методика проведення корекційних занять із фізичної культури.
28. Робота з учнями, які мають медичні обмеження до фізичних навантажень.
29. Специфіка фізичного виховання учнів із порушеннями опорно-рухового апарату, серцево-судинними захворюваннями тощо.
30. Форми та методи організації позакласної спортивно-масової роботи.

Шкала оцінювання результатів комп'ютерного заліку з педагогічної практики (гімназії та ліцеї)

Кількість правильних відповідей (з 30)	Підсумковий бал (зі 100)
0	0.0
1	3.33
2	6.67
3	10.0
4	13.33
5	16.67
6	20.0
7	23.33
8	26.67
9	30.0
10	33.33
11	36.67
12	40.0
13	43.33
14	46.67

15	50.0
16	53.33
17	56.67
18	60.0
19	63.33
20	66.67
21	70.0
22	73.33
23	76.67
24	80.0
25	83.33
26	86.67
27	90.0
28	93.33
29	96.67
30	100.0

Критерії оцінювання набутих знань і вмінь, захисту звіту практики

Кількість правильних відповідей	Рівень засвоєння	Характеристика
25–30	Високий рівень (А) відмінно	Студент демонструє глибоке розуміння матеріалу, може застосовувати знання на практиці, відповіді повні, точні
18–24	Достатній рівень (В,С) добре	Знання в основному правильні, але можливі окремі неточності; здобувач вміє орієнтуватися в матеріалі
12–17	Середній рівень D, E задовільно	Є загальне уявлення, але відповіді неповні або частково правильні; знання поверхові
0–11	Початковий рівень FX, F незадовільно	Знання фрагментарні або відсутні; більшість відповідей неправильні або відсутні

15. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

«Відмінно» - всі завдання практики (і залік) виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити заняття, заходи із застосуванням інноваційних технологій, будувати стосунки з дітьми та тренерами. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні занять з дітьми. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано усі види роботи студента-практиканта. Звіт подано у встановлений термін, який містить усі структурні елементи. Під час заліку студент використовує презентаційні матеріали (мультимедійну презентацію, фото-, відеоматеріали), які відображають зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

«Добре» - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема підготовка до заняття, допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Під час заліку студент використовує презентаційні матеріали (мультимедійну презентацію, фото-, відеоматеріали), які не повністю відображають зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

«Задовільно» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник не вірно оформлено.

«Незадовільно» - завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної

діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F		незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця відповідності: Теми практики → ПРН → ЗК → СК

Тема практики	Програмні результати навчання (ПРН)	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні компетентності (СК)
1. Участь у настановчій конференції	ПРН 15, ПРН 17	ЗК-1, ЗК-2, ЗК-7	—
2. Ознайомлення з базою практики	ПРН 11, ПРН 19	ЗК-2, ЗК-8, ЗК-9	СК-10
3. Планування освітнього процесу за НУШ	ПРН 4, ПРН 12	ЗК-6, ЗК-7	СК-12
4. Інновації в сучасному фізичному вихованні	ПРН 7, ПРН 12	ЗК-9	СК-3, СК-11
5. Робота з інклюзивними групами	ПРН 3, ПРН 11	ЗК-2, ЗК-8	СК-5, СК-10
6. Звітність і самооцінювання	ПРН 17, ПРН 19	ЗК-6, ЗК-7	СК-7
7. Підсумкова конференція	ПРН 15, ПРН 19	ЗК-1, ЗК-4	СК-18
8. Вивчення концептуальних засад НУШ	ПРН 4, ПРН 12	ЗК-6, ЗК-8	СК-12
9. Планування та	ПРН 4, ПРН 12	ЗК-7, ЗК-9	СК-12

конструювання уроку			
10. Проведення уроків фізичної культури	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 7	ЗК-8	СК-3, СК-5, СК-6
11. Індивідуалізація та варіативність	ПРН 3, ПРН 4	ЗК-6, ЗК-8	СК-5, СК-11
12. Ігрові методики залучення	ПРН 5, ПРН 7	ЗК-2, ЗК-8	СК-3, СК-6
13. Самоаналіз уроків і рефлексія	ПРН 17, ПРН 19	ЗК-6, ЗК-7	СК-7

16. ЗРОЗКИ ЗАПОВНЕННЯ ЩОДЕННИКА

Методика педагогічного спостереження та аналізу уроків фізичної культури відповідно до концепції НУШ

Дата: 15.03.2024

Клас: 6-А

Урок: Фізична культура

Кількість учнів: 22

ППІ учителя: Іваненко Олександр Сергійович

Тема тижня: Спорт і здоров'я

Тема уроку: Базові елементи гри у флорбол

Тип уроку: Комбінований

Мета відвідування: Спостереження за реалізацією компетентнісного підходу, активною взаємодією учнів, рівнем мотивації, оцінюванням формування пр

№	ПРОГРАМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ	1	2	3	4	Оцінка (1-5)
1. Організація освітньої діяльності						
1.1	Мобілізуючий початок уроку (організованість, чіткість інструктажу)	✓				3
1.2	Підготовка освітнього середовища (інвентар, безпека)		✓			2
1.3	Забезпечення дидактичним матеріалом (плакати, наочність, інструкції)	✓				3
1.4	Темп уроку, мова вчителя (енергійність, зрозумілість, мотивація)			✓		4
1.5	Гігієна фізичної праці (відпочинок, дихальні вправи)			✓		4
2. Формування предметної компетентності						
2.1	Базова рухова активність (нові навички, правильність виконання)				✓	5

2.2	Ігрова та змагальна діяльність (естафети, командна робота)			✓		4
2.3	Турбота про здоров'я та безпеку (роз'яснення, правила)				✓	5
3. Реалізація компонентів концепції НУШ						
3.1	Формування ключових компетентностей (комунікація, самовираження, ЦРЖ)		✓			2
3.2	Партнерська взаємодія (довіра, діалог, ініціатива учнів)			✓		4
3.3	Повага до учнів, позитивне середовище				✓	5
3.4	Залучення дітей до співпраці (питання, обговорення, ініціатива)		✓			2
3.5	Принципи державного стандарту (цінність дитини, радість пізнання)			✓		4
3.6	Структура уроку, пізнавальна активність				✓	5
3.7	Варіативність, можливість вибору учнями інвентарю/вправ	✓				3
3.8	Інтеграція з іншими предметами (наприклад, здоров'я, біологія)		✓			2
3.9	Методи розвитку критичного мислення, проблемне навчання			✓		4
3.10	Чи усвідомлюють учні мету уроку			✓		4
3.11	Щільність уроку, результативність (усі були зайняті, мета досягнута)				✓	5

РОБОЧИ ЗАПИСИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ (СПОСТЕРЕЖЕННЯ)

Спостереження №: 1

Дата: 14.03.2024

Хто проводить: Петренко Марія Володимирівна

Клас: 7-Б

Тема уроку: Розвиток витривалості. Біг на середні дистанції.

Програма спостереження	Методичний аналіз заняття / коментарі
Чіткість і конкретність поставлених учителем завдань уроку	Завдання сформульовані доступно, коротко, чітко. Учні одразу розуміли, що мають робити.
Поведінка вчителя, його спортивна форма, впевненість, звернення до дітей, подача команд і	Учитель у зручному спортивному одязі, поводить себе впевнено, спілкується доброзичливо, використовує чіткі команди та звертається на ім'я до учнів.

розпоряджень	
Реалізація основних компонентів концепції «Нова Українська школа»	Використано партнерську взаємодію: учні обговорювали вправи в парах, відзначено інтеграцію зі здоров'язбережувальними компетентностями. Діти залучені, мають можливість вибору рівня складності.
Індивідуальний підхід до учнів	Вчитель врахував рівень підготовки: для слабших учнів було запропоновано альтернативний варіант дистанції. Застосовував словесне заохочення.
Повноцінність змісту уроку. Як розподілений навчальний матеріал за частинами уроку, характер переходу від однієї частини до іншої, цілісність уроку	Урок мав чітку структуру: мотиваційна частина — розминка — основна — відновлення — рефлексія. Перехід між частинами логічний.
Ступінь виконання плану і досягнення поставленої мети	Мета уроку досягнута повністю — більшість учнів успішно подолали дистанцію та продемонстрували контроль за навантаженням.
Як здійснюється контроль за станом навантаження учнів, забезпечення страхування і допомоги	Під час бігу вчитель контролював самопочуття учнів, надавав паузи для відпочинку, працював асистент для контролю безпеки.
Відхилення від конспекту уроку і його обґрунтованість	Відхилень не було. Учитель діяв згідно з планом.
Виховна робота з учнями на уроці	Протягом уроку наголошувалося на повазі один до одного, підтримці у змаганні, дотриманні правил чесної гри.
Загальний висновок про урок і його оцінювання	Урок проведено на високому рівні. Учитель продемонстрував професійну підготовку, гнучкість у роботі з різними учнями, сучасні методики. Загальна оцінка - "відмінно" (5 балів) .

1.1. Завдання уроку

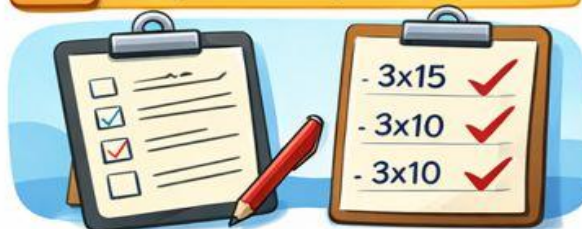
1.2. Відповідність матеріалу уроку умовам проведення

1.3. Розподіл часу по частинах уроку

1.4. Дозування вправ

1.5. Місце уроку в системі занять

1.6. Різностороння фізична підготовка

1.7. Домашнє завдання

2.1. Організація і дисципліна учнів на уроці:

- вхід в спортзал, початак уроку, вихід із спортзалу
- виконання вказівок вчителя
- рівень дисципліни учнів, відношення учнів до змісту уроку (свідоме, під тиском вчителя)
- виконання в процесі уроку завдань виховного характеру
- самостійна робота учнів з навчальним матеріалом

2.2. Зміст і методика роботи:

- **щільність уроку:** тривалість уроку і його частин, дозування навчального матеріалу
- **впровадження методів і методичних прийомів** для збільшення щільності уроку
- **використання дидактичних принципів** під час проведення уроку
- **роль фізкультурного активу** в проведенні уроку, оцінка підготовленності активу

2.3. Конкретний результат уроку:

- **зацікавленість учнів до уроку**
- **засвоєння учніми конкретних знань, вмінь, навичок**
- **опитування учнів попереднього матеріалу**
- **достатність чи не достатність навчання на уроці**

3.1. Виховна робота вчителя під час уроку:

- вхід в спортзал, початак урочу, вихід із спортзалу
- виконання вказівок вчителя
- рівень дисципліни учнів, відношення учнів до змісту уроку (свідоме, під тиском вчителя)
- виконання в процесі уроку завдань виховного характеру

IV. Орієнтовний план оцінки організації та проведення рухливої гри

- **щільність уроку:** тривалість уроку і його частин, дозування навчального матеріалу
- **впровадження методів і методичних прийомів** для збільшення щільності уроку
- використання **дидактичних принципів** під час проведення уроку
- **роль фізкультурного активу** в проведенні уроку, оцінка підготовленості активу

V. Орієнтовний план оцінки організації та проведення рухливої гри

- Підготовка вчителя до проведення гри
- Пояснення вчителем змісту гри та правил
- Розміщення вчителем гравців
- Вибір вчителем водуюного і розподіл гравців на команди
- Участь вчителя в грі (організатор, суддя, безпосередня участь в якості гравця)

VI. Висновки і пропозиції. (Висновки і пропозиції повинні висвітлювати всі сторони

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

I. Оцінка конспекту уроку фізичної культури.

- 1.1. Завдання уроку.
- 1.2. Відповідність матеріалу уроку поставленим завданням: умовам в яких проводиться урок.
- 1.3. Розподіл часу по частинах уроку: на окремі види вправ.
- 1.4. Дозування вправ.
- 1.5. Місце даного уроку в системі уроків.
- 1.6. Забезпечення різносторонній фізичній підготовці в матеріалах уроку.
- 1.7. Віддзеркалення розділу "Домашнє завдання".

II. Оцінка проведення уроку фізичної культури.

- 2.1. Організація і дисципліна учнів на уроці:
  - вхід в спортзал, початок уроку, вихід із спортзалу;
  - виконання вказівок вчителя;
  - рівень дисципліни учнів, відношення учнів до змісту уроку(свідоме, під тиском вчителя);
  - виконання в процесі уроку завдань виховного характеру;
  - самостійна робота учнів з навчальним матеріалом.
- 2.2. Зміст і методика роботи:
  - щільність уроку: тривалість уроку і його частин, дозування навчального матеріалу;
  - впровадження методів і методичних прийомів для збільшення щільності уроку;
  - використання дидактичних принципів під час проведення уроку;
  - роль дитячого фізкультурного активу в проведенні уроку, оцінка підготовленості активу.
- 2.3. Конкретний результат уроку:
  - зацікавленість учнів до уроку;
  - засвоєння учнями конкретних знань, вмінь, навичок;
  - опитування учнів попереднього матеріалу;
  - достатність чи не достатність навантаження на уроці.

III. Аналіз поведінки вчителя на уроці.

- 3.1. Виховна робота вчителя під час уроку.
- 3.2. Форма звертання до учнів - м'яка, різка, груба, спокійна; культура мови.
- 3.3. Проведення уроку: впевнене, бадьоре чи в'яле.
- 3.4. Культура поведінки вчителя. 3.5. Вміння вчителя заволодіти увагою учнів.
- 3.6. Вирішення вчителем виховних, навчальних завдань.
- 3.7. Організаційні навички вчителя.
- 3.8. Комунікативні навички вчителя.

IV. Орієнтовний план оцінки організації та проведення рухливої гри.

4.1. Підготовка вчителя до проведення гри.

4.2. Пояснення вчителем змісту гри та правил.

4.3. Розміщення вчителем гравців.

4.4. Вибір вчителем ведучого і розподіл гравців на команди.

4.5. Участь вчителя в грі (організатор, суддя, безпосередня участь в якості гравця).

4.6. Тривалість гри, її закінчення та підведення вчителем підсумків гри.

V. Оцінка умов і обставин проведення уроку фізичної культури:

- місце занять;

- обладнання та інвентар, якість і кількість, технічний стан;

- одяг учнів і вчителя;

- гігієнічні умови.

VI. Висновки і пропозиції. (Висновки і пропозиції повинні висвітлювати всі сторони уроку)

Список джерел інформації

1. Денисенко Н. Г. *Формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури: теорія та методика* / Н. Г. Денисенко.
2. Автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Київ, 2021. Аналізує теоретичні та методичні засади формування професійної мобільності студентів-фізкультурників у педагогічній практиці.
3. Денисенко Н. Г. *Особистісно-орієнтоване фізичне виховання у практиці роботи вчителя фізичної культури* / Н. Г. Денисенко. Журнал «Фізичне виховання в школі», 2007. Досліджує інтеграцію особистісно-орієнтованих підходів у практичну підготовку вчителів фізичної культури.
4. Денисенко Н. Г. *Науково-дослідницька робота студентів педагогічного коледжу як один із стратегічних напрямів підготовки майбутніх учителів фізичної культури* / Н. Денисенко. Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна», 2009. Аналізує науково-дослідницький компонент практичної підготовки.
5. Митчик О. Педагогічна практика у підготовці майбутнього учителя фізичної культури / О. П. Митчик. *Журнал освіти*, 2025. Розглядається сутність та організація педагогічної практики в умовах середньої освіти.
6. Дишко О. Л. Організація практики майбутніх учителів фізичної культури в умовах впровадження індивідуальних і командних видів спорту / О. Л. Дишко, М. Мороз, В. Тарасюк. *Наукові інновації та передові технології*, 2025. Аналіз особливостей практичної підготовки через індивідуальні та командні види спорту.
7. Козак В. І. *Педагогічна практика майбутніх учителів: теорія, методика, організація* / В. І. Козак. Київ: Видавництво «Освіта», 2024. Комплексний аналіз компонентів педагогічної практики.

8. Бойко В. В., Левченко О. Ю. *Організація освітнього процесу в гімназіях і ліцеях: фізична культура* / В. В. Бойко, О. Ю. Левченко. Львів: Освітнянське видавництво, 2023. Практичні рекомендації щодо уроків фізкультури в середній та старшій школі.
9. Іванова Н. П. *Методика організації уроків фізичної культури у закладах загальної середньої освіти* / Н. П. Іванова. Харків: Фактор, 2023. Методичний посібник з рекомендаціями для практичної підготовки.
10. Петренко І. М. *Компетентнісний підхід у фізичному вихованні Нової української школи* / І. М. Петренко. Київ: Академія педагогічних наук, 2024. Описує реалізацію компетентнісного підходу у практиці фізкультури.
11. Савченко О. С. *Інклюзивна фізична культура: теорія та практика* / О. С. Савченко. Вінниця: Нова Педагогіка, 2023. Практичні підходи до роботи з учнями з ООП під час уроків фізичної культури.
12. Коваленко П. В. *Розвиток рухових компетентностей школярів у практичній діяльності вчителя фізичної культури* / П. В. Коваленко. Дніпро: Просвіта, 2024. Досліджує формування рухових умінь під час практичних занять.
13. Гнатенко Л. І. *Застосування інноваційних технологій у практичній підготовці вчителів фізичної культури* / Л. І. Гнатенко. Одеса: Педагогічна думка, 2025. Розглядає сучасні технології викладання та їх вплив на підготовку.
14. Семенюк С. В. *Рефлексія майбутнього вчителя фізичної культури: теорія і практика* / С. В. Семенюк. Київ: Педагогічна думка, 2023. Описує рефлексивні практики студентів в процесі педагогічної практики.
15. Рева Ю. І. *Моніторинг та оцінювання практичної підготовки студентів фізичної культури* / Ю. І. Рева. Львів: Освіта ХХІ, 2024. Методичні підходи до оцінювання практичних умінь.
16. Бондарчук Т. М. *Організація позакласної фізкультурно-спортивної діяльності в загальноосвітній школі* / Т. М. Бондарчук. Харків: Педагогічна думка, 2022. Практичні рекомендації для вчителя фізичної культури.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації підготовлено для здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей з метою надання практичної підтримки в організації професійної комунікації майбутнього вчителя фізичної культури в умовах освітнього та виховного середовища. У виданні висвітлено специфіку комунікативної діяльності педагога на різних етапах взаємодії з учнівськими колективами, зокрема в адаптаційний, основний і підсумковий періоди педагогічної практики. Особливий акцент зроблено на сучасних підходах до професійного спілкування: упровадженні інклюзивної моделі та принципів універсального дизайну, застосуванні ігрових та інтерактивних технологій у фізкультурно–оздоровчій діяльності, а також на особливостях ефективної комунікації з дітьми та підлітками з урахуванням їхніх вікових, соціокультурних і ціннісних орієнтацій.

Методичні рекомендації містять практичні алгоритми планування комунікативної взаємодії впродовж дня, чек–листи для самооцінювання діяльності практиканта, поради щодо запобігання та конструктивного розв’язання конфліктних ситуацій, а також методичні підходи до організації рефлексивних форм роботи.

Видання адресоване студентам–практикантам, учителям фізичної культури, педагогам–організаторам і методистам, які прагнуть сформувати безпечне, безбар’єрне та партнерське освітнє середовище й забезпечити ефективний розвиток особистості учня засобами професійної комунікації.